

РЕШЕНИЕ

№ 42823

гр. София, 19.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав, в
публично заседание на 19.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **5504** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.256 във вр. с чл.145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Г. К. К. срещу мълчалив отказ на областния управител на област С. да ѝ заплати сумата 200 лв., представляваща разноски по изпълнението – събиране на вземането по изпълнителен лист от 07.02.2025г. Ответникът чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като неоснователна.

След като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, и като взе предвид определение № 9372/07.10.2025г. по адм. д. № 9574/2025г. на Върховния административен съд, Трето отделение, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.

Жалбата е допустима, като подадена в законоустановения за това срок от лице, което има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество, тя е неоснователна.

С молба вх. № ОА23-9764-5/21.02.2025г. на областната администрация (л.18 от делото) жалбоподателката е поискала да ѝ бъде заплатена сумата 1010 лв. по изпълнителен лист от 07.02.2025г. и 200 лв., представляващи разноски – платено адвокатско възнаграждение за събиране на вземането по изпълнителния лист. Областната администрация превела сумата, дължима по последния, но не и търсените разноски. Със следващи молби вх. № ОА23-2174/24.03.2025г. (л.19-21) и вх. № ОА23-9764-5/08.05.2025г. жалбоподателката отново поискала да ѝ бъде възстановена сумата 200 лв., която намира, че представлява разноски в изпълнителното производство, подлежащи на възстановяване от администрацията. Сумата не била платена до подаване на жалбата на 19.05.2025г.

Областната администрация е държавно учреждение и юридическо лице съгласно чл.57, ал.2 от

Закона за администрацията. Поради това, дължимите във връзка с актовете, действията и бездействията на областния управител се изплащат от нейния бюджет. Издаденият в случая изпълнителен лист удостоверява частното парично вземане, породено от решение, което е изпълнително основание съгласно чл.268, т.2 АПК. То подлежи на изпълнение по реда на чл.519 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) съгласно препращащата норма на чл.269, ал.2 АПК. Изпълнението на парични вземания срещу държавни учреждения не се допуска – чл.519, ал.1 ГПК. Предвид тази изрична забрана е установен специалният ред по чл.519, ал.2 ГПК. Тя е породена от необходимостта да бъде осигурено приложението на специфичните правила, на които е подчинен режимът на изразходване на публични средства, в т. ч. разпоредбите на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор. Спецификите на уредбата в тази връзка са обстойно разгледани от Конституционния съд в неговото решение № 15/21.12.2010 г. по к. д. № 9/2010 г. В мотивите му се посочва, че „целта на законодателя за създаването на сега действащата цялостна уредба на чл. 519 и 520 ГПК е гарантирането на ефективното осъществяване на публичните функции на държавните учреждения, общините и бюджетно субсидираните заведения. То може да бъде смутено, ако спрямо тях се допусне принудително изпълнение с право на вискателя да избира изпълнителния способ и така да се стигне до финансова невъзможност за изпълнение на паричните задължения от държавата и да се създадат условия за блокиране дейността на държавни институции. Съдът установява, че тази цел се вменя в общата конституционна рамка за това, че осъществяването на държавната власт от органите (чл. 1, ал. 2 КРБ), предвидени в Конституцията и законите, е носеща конструкция на държавната организация и поради това бюджетът на държавата трябва да осигурява средства за функционирането ѝ, като се съобразяват принципите на разделението на властите (чл. 8) и местното самоуправление (чл. 2, ал. 1 - Решение № 17 от 1995 г. по к. д. № 13 от 1995 г.; Решение № 16 от 2001 г. по к.д. № 6 от 2001 г.). Относно оспорената законова уредба съдът констатира също, че законодателят е наясно за изискването на правовата държава всяко признато от съда парично вземане да може да бъде защитавано. За държавните учреждения - длъжници, законодателят е преценил, че е неподходящо да бъде приложен институтът на несеквестрируемост на вещите - държавна собственост, и е създал особения ред, предмет на това оспорване, като вменява на длъжниците задължението да се подчинят доброволно на съдебното решение и да платят на кредитора от предвидения за това кредит по бюджета им. Това задължение изключва правото на кредитора да иска принудително осребряване на имуществото на длъжника. Ако в бюджета на длъжника липсва кредит, правилото на чл. 519, ал. 2 ГПК задължава висшестоящия орган да предприеме необходимите мерки за осигуряването му най-късно в бюджета за следващата година; интересът на кредитора не е пренебрегнат, тъй като макар и с известно закъснение (до следващата календарна година), той ще получи вземането си със законната лихва за забава. В Закона за устройството на държавния бюджет (ЗУДБ) изрично е предвидено, че задължения по влезли в сила решения на съда, непредвидени в съответния бюджет за текущата година, задължително се изплащат със следващия бюджет (чл. 35, ал. 5). "Особеността" на реда по чл. 519 ГПК произтича от особеностите на държавните учреждения. Те са юридически лица с двойствено положение (М. П.): подчинени са на публичното право във връзка с осъществяването на възложените им държавни функции - имат за основен предмет нестопанска дейност, която осъществяват в интерес на широк кръг лица, респ. в общонационален интерес; подчинени са и на частното право като носители на субективни права и правни задължения. Държавните учреждения се субсидират от държавния бюджет. Държавният бюджет е понятие (чл. 55, ал. 2; чл. 84, т. 2; чл. 87, ал. 2; чл. 106), присъстващо в Конституцията и конституционната практика с установено и познато съдържание; характеристиките му имат трайна уредба в законодателството.

Държавните учреждения, общините и бюджетно субсидираните заведения изпълняват обществени функции и във връзка с това разполагат с целево предназначени парични средства по предварително приет по законовия ред бюджет. Законът за устройство на държавния бюджет регулира съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на държавния бюджет на Република България. Въз основа на него всяка година се приема закон за държавния бюджет на Република България с предписания, засягащи планираните приходи и разходи - той е годишният финансов план на държавата. Същият съдържа разпоредби, с които държавните органи са оправомощавани да извършват необходимите им разходи на държавни парични средства до определен размер“.

По-нататък в това решение се посочва, че: „Поначало принудителното изпълнение е формализираният способ, чрез който се осъществяват притезания за постигане на резултат и гаранции посредством държавната принуда. Така че принудителното изпълнение означава държавна принудителна власт срещу длъжника, към когото е изпълнението. Принудителното изпълнение на вземания от гражданскоправен характер, като заместващо доброволното им плащане, се осъществява от публичната власт чрез органите, определени от държавата, а именно частни или държавни съдебни изпълнители. Тогава, ако техните действия се насочат към държавните учреждения, би възникнало противоречие. В тази връзка основателно се поставя въпросът дали държавните учреждения въобще могат да са адресат на действия по държавна принуда за изпълнение на гражданскоправни вземания, т.е. държавата, която има монопол над държавната принуда, да принуждава себе си. Това вътрешно противоречие в правната фигура "държавните учреждения като адресат на принудително изпълнение в частното право" отдавна е осъзнато в доктрината и е намерило отражение в законодателството не само в България, но и в Германия, Франция, Б. и др. Възприетата правна конструкция за преодоляването му е стъпила върху административноправна основа - поначало държавата, както и гражданите, е подчинена на закона. Но нейното подчинение се отличава от това на гражданите, тъй като в него се проявява т. нар. *pobile officium* - държавата по дефиниция трябва да е почтена и отговорна. В този контекст принудителното изпълнение срещу вещи и парични суми - собственост на държавата, е неприложим способ за събиране на парични вземания поради идентичността на субекта и обекта на принудата - държавата и нейната собственост. Съдът заключава, че в конкретния конституционен спор изпълнението на съдебно признатото парично вземане, протичащо по реда на чл. 519, ал. 2 ГПК, не се заличава, а придобива смесен характер - вземането е частноправно, а изпълнението му се разполага в административноправно отношение. Смесването на частноправното отношение с публичноправно е предназначено да служи като гаранция, че изпълнението ще се реализира, а едновременно с това няма да бъде застрашаван балансът на държавния бюджет, което не противоречи на Конституцията. В доктрината отдавна е направен изводът, че изпълнителният процес не е единственото средство за осъществяването на частните субективни права. Покрай него българското право познава съдебното производство на универсалното принудително изпълнение, каквото е търговската несъстоятелност, принудително осъществяване на родителска власт, както и принудително осъществяване на частни субективни права чрез дейността на административни органи (Ж. С.). Несъмнено тук оспорваната законова уредба принадлежи към последната група. Въведеното с оспорената уредба изискване кредиторското вземане да се заяви пред съответния финансов орган на длъжника, т. е. пред орган, чужд на правоотношението, от което вземането е възникнало, не противоречи на конституционни норми. Това изискване е породено от спецификата на бюджетните отношения в държавата. Финансовият орган на учреждението длъжник, както и задължителната намеса на висшестоящия орган не са произволни, а законово определени; на тях е възложено при липса на кредит да

предприемат необходимите мерки, за да се гарантира включването и плащането от държавния бюджет за следващата година. Съдът възприема целта и смисъла на оспорената законова уредба като осигуряване на необходимо и разумно равновесие между интересите на държавата и тези на частните кредитори и преценява оспорената уредба на чл. 519 ГПК относно недопускането на принудително изпълнение срещу държавните учреждения за конституционносъобразен“.

Предвид цитираната разпоредба на чл.519, ал.1 ГПК, не е допустимо и съществуване на разноски по изрично забранен от закона вид изпълнение. Ето защо, като е намерил, че е възможно провеждане на преговори или друго взаимодействие с областната администрация по повод издадения изпълнителен лист, жалбоподателят е сторил това на собствени разноски, за чието възстановяване не е налице нормативно основание.

С оглед изхода на спора и на основание чл.143, ал.3 АПК разноските остават за жалбоподателя така, както са направени и следва да бъде уважено своевременно направеното в писмено становище искане за юрисконсултско възнаграждение. Размера на последното съдът определя на 200 лева съобразно чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, издадена на основание чл.37, ал.1 от Закона за правната помощ.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Г. К. К., с ЕГН [ЕГН], срещу мълчалив отказ на областния управител на област С. по молби вх. № ОА23-9764-5/21.02.2025г., № ОА23-2174/24.03.2025г. и вх. № ОА23-9764-5/08.05.2025г. на областната администрация, да ѝ заплати сумата 200 (двеста) лева, представляваща разноски за събиране на вземане по изпълнителен лист от 07.02.2025г.

ОСЪЖДА Г. К. К., с ЕГН [ЕГН], да заплати на областната администрация на област С. сумата 200 (двеста) лева – възнаграждение за юрисконсулт.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия: